

Nordisk Ungdomspanel 2006

Sluttrapport

ANP 2007:722

Nordisk Ungdomspanel 2006

Sluttrapport

ANP 2007:722

© Nordisk Ministerråd, København 2007

ISBN 978-92-893-1504-3

Trykk: Ekspresen Tryk & Kopicenter

Omslagsfoto: Mali Hole Skogen

Opplag: 400

Trykt på miljøvennlig papir som oppfyller kravene i den nordiske miljøsvanemerkeordning.

Publikasjonen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikasjoner på

www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbeidet

Det nordiske samarbeid er en av verdens mest omfattende regionale samarbeidsformer. Samarbeidet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt de selvstyrende områdene Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbeid er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en viktig medspiller i det europeiske og internasjonale samarbeid. Det nordiske fellesskap arbeider for et sterkt Norden i et sterkt Europa.

Det nordiske samarbeid ønsker å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Felles verdier landene imellom er med til å styrke Nordens posisjon som en av verdens mest innovative og konkurransekraftige regioner.

Innhold

Forord.....	7
Nordisk Ungdomspanel – organisering av arbeidet.....	9
Panelets sammensetning.....	9
Sekretariat og ledelse	10
Arbeidsformer	10
Finansiering.....	11
Panelets oppdrag	11
Mandat for Nordisk Ungdomspanel	11
Panelets arbeid	12
Panelets arbeidssamlinger	12
Deltakelse på konferanser og seminarer	13
Sentrale møter	14
Arrangementer i regi av Nordisk Ungdomspanel	15
www.velferdsvillaen.org	16
Panelets sluttkonklusjoner.....	16
Vision	16
Miljø – en tilgang værd att bevare	17
Mobilitet – ett nordiskt varumärke.....	17
Medvetandegörande – Norden som föregångare.....	18
Konkrete förslag.....	19
Miljø	19
Mobilitet.....	20
Bevistgöring.....	20
Sluttord.....	21
Vedlegg	23
Sang	23
Tale	24
Pressemelding fra Nordisk Ministerråd	25

Forord

Denne rapporten oppsummerer Nordisk Ungdomspanel sitt arbeid. Rapporten gir en beskrivelse av prosjektets formål, forløp og resultater.

Nordisk Ungdomspanel ble opprettet i januar 2006 i forbindelse med det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd. Panelet besto av ungdom i alderen 16–24 år fra de nordiske landene og selvstyreområdene. Hensikten med panelet var å invitere ungdom fra Norden inn i en debatt om hvordan fremtidens nordiske velferdssamfunn bør se ut, og hvordan Nordisk Ministerråd kan leve opp til sin visjon om at ”Norden skal være verdens beste sted for barn og unge”. Gjennom sitt arbeid i 2006 har panelet bevist at ungdom har mye å bidra med i slik diskusjon.

Ungdommene i Nordisk Ungdomspanel grep på en utmerket måte utfordringen de fikk. De har deltatt aktivt på en rekke seminarer og konferanser i løpet av året, de har arrangert et ungdomstoppmøte om velferdspolitik, og de har utformet nettportalen www.velferdsvillaen.org. Nettsidet gir en humoristisk beskrivelse av styrker og svakheter ved den nordiske samfunnsmodellen, sett med ungdoms øyne. Panelet har fått mye positiv oppmerksomhet gjennom året, de har blitt lyttet til og de har vist at ungdom representerer en viktig og positiv stemme i samfunnsdebatten.

I desember 2006 avleverte panelet resultatene av sitt arbeid til de nordiske samarbeidsministrene. Økt fokus på miljøvern, å legge til rette for økt mobilitet på tvers av landegrenser og kulturer, og å skape entusiasme rundt Norden og det nordiske samarbeidet, var deres hovedutfordringer til Nordisk Ministerråd. Økt fokus på miljøvern var den viktigste saken for panelet.

De nordiske samarbeidsministrene har gitt Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK), Nordisk Ministerråd sitt tverrsektorielle organ for barne- og ungdomsspørsmål, i oppgave å koordinere det videre arbeidet med panelets konklusjoner. NORDBUK vil oversende panelets forslag til de ansvarlige fagområder i Nordisk Ministerråd.

Nordisk Ministerråd, mars 2007

Nordisk Ungdomspanel – organisering av arbeidet

Panelets sammensetning

I desember 2006 ble det sendt ut en invitasjon til de nasjonale landsrådene for barne- og ungdomsorganisasjoner i de nordiske landene og selvstyreområdene, hvor de ble bedt om å foreslå kandidater til Nordisk Ungdomspanel. Landsrådene nominerte kandidater til panelet i samtlige land, med unntak av Danmark, hvor Ungdomsringen, paraplyorganisasjonen for fritidsklubber, foreslo kandidater.

Panelet har hatt følgende sammensetning:

Deltakere i Nordisk Ungdomspanel 2006

Navn	Nasjonalitet	Alder	Organisasjon
1. Mikael Hiltunen	Finland	22	Socialdemokratiska studerande
2. Matilda Flemming	Finland	19	Finlands svenska Skolungdomsförbund
3. Helene Zakariassen Skulstad	Norge	21	Norges unge venstre
4. Hung Pham	Norge	18	Røde Kors
5. Inga Auðbjörg Kristjánsdóttir	Island	20	Scout
6. Greipur Gislason	Island	23	Tidligere medlem av Nordisk barne- og Ungdomskomite og Vest-Nordisk Ungdomsforum
7. Bjarke Kronborg	Danmark	23	Natur og ungdom Danmark
8. Maja Panduro	Danmark	23	Danmarks Socialdemokratiske Ungdom
9. Tjòðhild Paturson	Færøylene	16	Styret i en politisk ungdomsforening – Unga Tjòðveldið
10. Pinar Mermer	Sverige	21	Türkiska ungdomsförbundet
11. Jonas Eriksson	Sverige	24	Sveriges sammenslutning av lokale ungdomsråd
12. Juliane Henningsen	Grønland	19	Grønlands ungdomsparlament
13. Josefin Klintberg	Åland	19	Ingen fast tilknytning. Har deltatt på flere internasjonale kurs og konferanser
14. Jovna Zakharias Dunfjell	Samisk repr.	23	Davvi Nuorra

I utvelgelsen av kandidater ble det lagt vekt på at de skulle ha en god spredning mht. kjønn, alder, etnisk bakgrunn, interesseområde og organisasjonsbakgrunn, og at panelet bør ha representanter med erfaring fra lokale/regionale innflytelsesorganer for barn og unge. Representantene skulle også være i en posisjon med mulighet til å innhente synspunkter fra annen ungdom nasjonalt.

Sekretariat og ledelse

Student Mali Hole Skogen ble ansatt av Barne- og likestillingsdepartementet som sekretær for panelet. Sekretærens oppgave var å strukturere og organisere de faglige og administrative sider av prosjektet gjennom hele året. Sekretæren har rapportert til Barne- og likestillingsdepartementet.

Arbeidsformer

Panelet har i stor grad hatt frihet til å planlegge sitt eget arbeid innenfor rammene av mandatet og de ressurser som ble stilt til rådighet. Panelet har, i samråd med panelets sekretær, utarbeidet planer for gjennomføring av sitt arbeid. Panelet har ikke hatt noen formell leder, men har selv koordinert ansvar for ulike oppgaver mellom panelets deltakere.

Arbeidet til panelet har foregått gjennom arbeidssamlinger, bruk av webbasert kommunikasjon og telefonmøter. Hele panelet har vært samlet fem ganger i løpet av året; på tre arbeidssamlinger, på Ungdommens velferdstoppmøte i regi av panelet og i forbindelse med møtet med de nordiske samarbeidsministrene i København 8. desember. Videre har ulike representanter fra panelet deltatt en rekke møter og seminarer i nasjonal og nordisk regi, for å innhente synspunkter og for å få tilbakemelding på panelets arbeid.

En utfordring for panelets arbeid har vært den store geografiske avstanden mellom paneldeltakerne. Et helt avgjørende verktøy i panelets arbeid har vært etableringen av et internt webforum. Dette forumet ble benyttet gjennom hele året, og bidro i stor grad til å holde kontinuiteten oppe mellom samlingene. Tidlig i 2006 opprettet Barne- og likestillingsdepartementet nettstedet www.nordiskungdomspanel.dep.no, for å samle webbasert informasjon om panelet. Websiden inneholdt informasjon om panelets arbeid og sammensetning og arbeid. Siden er ikke lenger aktiv,

men det finnes informasjon om Nordisk Ungdomspanel på departementets hjemmeside www.regjeringen.no/bld.

Finansiering

Nordisk Ungdomspanel ble finansiert gjennom midler fra Nordisk Ministerråds formannskapspulje, Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK) og Barne- og likestillingsdepartementet (BLD).

Panelets oppdrag

Panelets oppdrag ble gitt gjennom et mandat, utformet av Barne- og likestillingsdepartementet i dialog med Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK). Mandatet var relativt åpent i sin utforming, fordi man ønsket at panelet selv skulle ha stor innflytelse i forhold til å planlegge fremdrift og bruk av virkemidler i prosjektet. Panelet ble gitt følgende mandat:

Mandat for Nordisk Ungdomspanel

Opprettelsen av et Nordisk Ungdomspanel er et initiativ knyttet til det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006. Nordisk Ungdomspanel er satt sammen av ungdommer fra de nordiske landene og selvstyreområdene, og skal bidra til å sikre at ungdoms stemme kommer tydelig frem i forhold til et utvalg saksområder som står på agendaen i løpet av året. De representerer et bredt spekter av interesser, erfaringer, meninger, og har et engasjement for nordisk velferdspolitik.

Nordisk Ungdomspanel skal drøfte ulike politikkområder innenfor det nordiske samarbeidet, og skal komme med innspill til disse, herunder:

- Hvordan Nordisk Ministerråd bør jobbe for å bidra til at Norden skal kunne bli «verdens beste sted for barn og unge».
- Få frem ungdoms opplevelser av dagens velferdspolitik, og hva slags forventninger de har til fremtidens velferdssamfunn (herunder også likestilling mellom kjønnene).

Panelet skal arbeide i åpen dialog med annen ungdom og med ungdomsmiljøer på nasjonalt og nordisk plan. Panelet velger selv hvordan dialogen skal legges opp, men oppfordres til å ta i bruk kanaler og metoder som gjør det mulig

å komme i dialog med og innhente synspunkter fra brede grupper av ungdomsbefolkningen i Norden (f.eks. skriftlige innspill, media, bruk av ny teknologi, avstemninger, konkurranser m.m.).

Nordisk Ungdomspanel skal være en samarbeidspartner for andre ungdommer som sitter representert i andre strukturer på nordisk plan (Nordisk Ungdomskomite og Ungdommens Nordiske Råd). Det legges vekt på at Nordisk Ungdomspanel skal utfylle og skille seg fra disse organene.

I løpet av funksjonsperioden skal panelet legge frem sine anbefalinger og konklusjoner for de nordiske samarbeidsministrene.

Forumet nedsettes for 2006.

Panelets arbeid

Panelet ble i mandatet bedt om å presentere ungdoms opplevelser av dagens velferdspolitik, og hva slags forventninger de har til fremtidens velferdssamfunn. For å løse sitt oppdrag har panelet i løpet av året avholdt møter med en rekke ungdomsgrupper, politikere, byråkrater og organisasjoner. Panelet har deltatt aktivt på flere konferanser i nordisk regi. Dette har bidratt til å få frem ungdoms stemme på arenaer hvor ungdom trolig ellers ikke ville vært representert. På denne måten har panelet bidratt til at ungdoms synspunkter blir hørt og tatt på alvor. De viktigste hendelsene i løpet av året har vært:

Panelets arbeidssamlinger

Panelet første samling, Hadeland 24.–26. februar

Fokus for samlingen var innføring i kjennetegn ved den nordiske samfunnsmodellen, skolering i tale og debatteknikk, planlegging av året, bli kjent, avklaring av panelets rolle og forventninger til det videre arbeidet.

Panelets andre samling, Oslo 16.–21. mai

På denne samlingen ble det jobbet videre med å konkretisere panelets planer og bruk av virkemidler. Panelet fikk kreativ bistand av konsulenter fra kaospilotskolen i Danmark. Feiring av 17. mai og Finlands seier i Eurovision Song Contest preget samlingens sosiale dimensjon.

Panelets tredje samling, Oslo 7.–10. september

På denne samlingen ble det jobbet med panelets film, webside og planleggingen av det kommende velferdstoppmøtet for ungdom. Det ble jobbet med å bestemme innhold og layout i www.velferdsvillaen.org, som er en webside panelet selv har utformet. Filmen panelet har laget består av intervjuer med ungdom i de ulike nordiske landene. Filmen kan lastes ned fra www.velferdsvillaen.org. Samlingen ble avsluttet med innspilling av ungdomspanelets sang i et studio i Oslo. Sangen er også tilgjengelig fra hjemmesiden.

*Deltakelse på konferanser og seminarer**Nordisk likestillingskonferanse, Lillestrøm 9.–10. februar*

Lansering av det nye fireårige samarbeidsprogrammet for likestilling med hovedfokus på kjønn og makt og kjønn og ungdom. Hung Pham og Helene Skulstad fra ungdomspanelet deltok.

Møte med Barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem, Oslo 13. mars

Helene Skulstad og Hung Pham fra ungdomspanelet møtte Statsråd Karita Bekkemellem for å fortelle om panelets arbeid og for å lansere websiden www.nordiskungdomspanel.dep.no.

Lansering av Ungdommens hvitebok om likestilling, Tønsberg 8.–9. mai

Diskusjon og debatt med ungdommene som har utformet hviteboken om likestilling. Matilda Flemming og Tjodhild Paturson deltok fra ungdomspanelet.

Avsluttende konferanse for Nordisk Ministerråds velferdsforskningsprogram, Oslo 10.–11. mai

Bjarke Kronborg, Mathilda Flemming og Tjodhild Paturson representerte panelet og deltok i diskusjon og holdt innledning. Panelet etterlyste forskernes perspektiver rundt ungdoms rolle i forhold til en diskusjon omkring velferdssamfunnets fremtid.

Lansering av sluttrapporten til forskningsprogrammet "Unge, køn og pornografi i Norden.", Oslo 19. september

Nordisk ungdomspanel var representert ved Greipur Gislason, Josefin Klinberg og Tjodhild Paturson. De deltok i diskusjon og holdt innledning på denne konferansen, som ble arrangert av Nordisk institutt for kvinne og kjønnsforskning (NIKK).

Fagseminar om kjønn, kultur og kommunikasjon, Oslo 12.–13. oktober

Hung Pham og Mathilda Flemming fra Nordisk Ungdomspanel deltok i workshops og holdt innledning i plenum.

Ungdommens Nordiske Råds sesjon, København 27. oktober

Fra Nordisk ungdomspanel deltok Mathilda Flemming og Helene Skulstad.

Familiepolitisk konferanse, Mariehamn, Åland 23. – 24. november

Konferansens tema var familie- og velferdspolitiske ordninger i Norden – ulike modeller og deres konsekvenser for likestilling mellom kjønnene". Fra panelet deltok Greipur Gislason og Inga-Audbjørg Kristjansdottir, med blant annet en presentasjon i plenum.

Sentrale møter

Møte med Nordisk barne og ungdomskomite (NORDBUK) og representant fra Ungdommens Nordisk Råd (UNR), Danmark 28. november

Nordisk Ungdomspanel, representert ved Mathilda Flemming og Bjarke Kronborg, presenterte panelets arbeid gjennom året og diskuterte sine foreløpige konklusjoner med NORDBUK og UNR.

Møte med de nordiske samarbeidsministrene, København 8. desember

Hele ungdomspanelet møtte de nordiske samarbeidsministrene i Nordisk Ministerråds sekretariat i København. Greipur Gisslason, Maja Panduro og Mathilda Flemming presenterte panelets arbeid og hovedkonklusjoner for ministrene.

Arrangementer i regi av Nordisk Ungdomspanel

Ungdommens velferdstoppmøte, Danmark 24.–26. november

24.–26. november 2006 arrangerte ungdomspanelet ”Ungdommens velferdstoppmøte” på Fuglsøcenteret utenfor Århus i Danmark. Panelet sto selv ansvarlig for planlegging og gjennomføring av praktisk og faglig opplegg. Totalt 67 ungdommer fra alle deler av Norden deltok. Toppmøtet ble en helg fylt med diskusjoner, workshops, forelesninger, plenumsdiskusjoner, sang og musikk, kreative verksted og filminnspilling. Resultatene fra velferdstopppmøtet dannet et viktig grunnlag for de konklusjoner og anbefalinger Nordisk Ungdomspanel avleverte til den nordiske samarbeidsministrene 8. desember. Ungdomspanelet's motivasjon for å avholde toppmøtet var tredelt:

For det første ønsket ungdomspanelet å diskutere nordisk politikk og Nordens fremtid med en større gruppe nordiske ungdommer før de overleverte sine konklusjoner til Nordisk Ministerråd. Gjennom toppmøtet fikk panelet klare tilbakemeldinger på hva deltakerne mente måtte gjøres for at Norden skal bli verdens beste sted også fremtiden. Talen som ligger vedlagt denne rapporten er et eksempel på tilbakemeldinger panelet fikk fra ungdom på konferansen. Følgende temaer dannet grunnlaget for diskusjonene:

- Demokrati og innflytelse
- Integrasjon: etniske minoriteter og asylspørsmål
- Velvære og fritid
- Natur og Miljø

For det andre ønsket ungdomspanelet å lansere sin film og websiden www.velferdsvillaen.org med ungdommer fra hele Norden til stede.

For det tredje ønsket ungdomspanelet å lansere sin ide om utvikling av ”velferdsambassadører” for deltakerne på konferansen. En velferdsambassadør er en ung person som er opplært til å legge til rette for diskusjoner med andre ungdom om temaer knyttet til den nordiske velferdsmodellen. Ideen til ”velferdsambassadørene” er utarbeidet av Nordisk Ung-

domspanel, og en videreutvikling av konseptet er et av forslagene panelet fremmet for de nordiske samarbeidsministrene.

www.velferdsvillaen.org

Et av de konkrete resultatene av panelets arbeid er utviklingen av websiden www.velferdsvillaen.org. Velferdsvillaen er utarbeidet av ungdomspanelet i samarbeid med et webdesignfirma. Velferdsvillaen er et interaktivt ”hus” hvor man på en morsom måte kan lære om ulike sider ved de nordiske samfunn. Målgruppen for portalen er ungdom i alderen 13–16 år.

Velferdsvillaen fremstår som et vanlig nordisk hus, men er også fylt med informasjon om de nordiske landene og våre samfunns innretning. Man blir guidet rundt i huset av en velferdsambassadør, samtidig blir man bedt om å løse ulike oppgaver. Flere steder risikerer man å bli utsatt for overraskelser og muligens vil man finne hemmelige rom. På www.velferdsvillaen.org finner man også ungdomspanelets sang og film tilgjengelig.

Panelets sluttkonklusjoner

Det overordnede målet for panelets arbeid gjennom 2006 var overrekkel- sen av deres konklusjoner og anbefalinger til de nordiske samar- beidsministrene. Møtet fant sted i Nordisk Ministerråd sitt sekretariat i København 8. desember. For nærmere omtale av selve møtet, vises det til pressemeldingen vedlagt denne rapporten. Panelets forslag til minstrene var følgende:

Vision

Hur ser Norden ut om 20 år? Om hundra år? Om tusen år? Ingen vet. Vad vi i nordisk ungdomspanel dock vet är att vi vill att Norden som institu- tion skall bestå och utvecklas. Vi anser att Norden har alla förutsättningar att vara en föregångare – och vi vill att ni, bästa ministrar, verkligen tar fasta på den möjligheten.

Vi framlägger här en vision om ett Norden så som vi vill se det i framtiden och har valt att fokusera på tre områden som vi anser vara speciellt viktiga – miljö, mobilitet och Norden som föregångare.

Miljö – en tillgång värd att bevara

Vi vill att miljöfrågorna lyfts högst på agendan. I Norden har vi råd att satsa på miljön – då vill vi verkligen att det också sker! Vi vill ha ett Norden där man också om 100 år kan njuta av en ren och orörd natur – av fjordar som möter branta bergsväggar täckta med snö, eller av böljande fält med friska grödor. Jag vill kunna bada i rena hav – utan att först behöva gräva mig igenom alg-gröt. Vi vill ha en hållbar energiproduktion och vi vill att man vågar satsa på alternativa energikällor på allvar. Vi vill ha en hållbar utveckling som inte bara är vackra ord på ett papper utan som är ett tankesätt som genomsyrar hela samhället. Vi vill att svanmärket, en nordisk stolthet, skall bli mycket mer synligt och att alla i Norden, producenter såväl som konsumenter skall veta vad det står för och anse det vara eftersträvansvärt. Jag vill kunna leva ett svanmärkt liv.

Vi vill att det skall finnas starka ekonomiska incitament för att välja ett miljövänligare alternativ – vare sig det är i tvättmedelshyllan, i bilaffären eller då man med bilnycklarna i hand letar efter busstidtabellen. Det skall vara billigare att ta bussen än att köra bil – i framtiden vill vi att all transport inom Norden skall vara miljövänlig. All. Jag vill att mina barnbarn skall kunna njuta av den samma natur som vi kan idag.

Mobilitet – ett nordiskt varumärke

Norden är världens äldsta passion. Hett för 50 år sedan – men idag? Inte särskilt hett – många har kopierat konceptet och det är nu dags att Norden åter blir en förebild att kopiera. Vi vill att mobiliteten också skall fungera i verkligheten. Det skall vara lika lätt för mig att flytta inom Finland som att flytta till Island. Vi vill att man skall kunna studera var som helst i Norden och vara garanterad att den kunskap och examen man skaffar sig också gäller i hemlandet. Att man inte skall behöva göra tre års praktik i Finland efter att ha utbildat sig till läkare i Sverige. Vi vill att man var man än bor i Norden skall ha rätt till vård – utan att först vara tvungen att genomgå ett papperskrig längre än svältåren.

Vi vill öppna upp Norden också för dem som står utanför. Vi vill att Norden skall vara en varm välkomnande famn. För alla – det skall inte vara en exklusiv klubb för blonda och blåögda. De nya nordborna skall fås med i den nordiska gemenskapen. Vår panel gjorde en minigallup runt om i de Nordiska huvudstäderna och vi ser det som illavarslande att en stor del av de med icke-nordisk bakgrund svarade nej på frågan om de kände sig nordiska, medan så gott som alla av nordisk härkomst omedelbart svarade ja. Alla skall ha lika möjligheter att känna sig Nordiska och leva ett gott liv i Norden, och där är arbetsmarknaden en viktig del – jag är övertygad om att en läkare som heter Muhammed vårdar mig lika bra som en läkare som heter Lisa.

En del av mobiliteten är språket. Vi vill att man även i framtiden skall kunna kommunicera på blandnaviska och kunna föra oändliga diskussioner om roliga, morsomme, sjova skillnader språken emellan. Vi ser en verklig rikedom i att kunna kommunicera med varandra på modifikationer av våra modersmål. Vi vill hålla ”bad english” så långt borta så länge som möjligt. Samtidigt skall det skandinaviska språket inte vara ett hinder för nya nordbor att tas med i den nordiska gemenskapen.

Medvetandegörande – Norden som föregångare

Vi har haft ett år på oss att försöka få reda på vad det är som skall förändras för att Norden skall bli det bästa stället för barn och unga att växa upp på. Många av de unga som vi frågat på gatorna i Reykjavik, Helsingfors, Stockholm och Torshavn har svarat att det redan är det bästa stället. Vi vill att alla skall kunna ge det svaret – och vi vill att alla skall veta vad det innebär att bo i Norden, vad som menas med den Nordiska välfärden. Men vi vill även att det att vara nordisk skall innebära en naturlig solidaritet för dem på andra ställen som inte har det lika bra. Att det skall finnas en vilja att hjälpa.

Vi vill att Norden också i framtiden skall ha fungerande och progressiva modeller att marknadsföra åt omvärlden. Jämställdheten är något som Norden länge flaggat högt med – men ett område som ännu kräver mycket arbete. Varför inte dra lite konkret nordisk nytta av varandra och införa den isländska föräldraledigheten överallt i Norden?

Detta var några smakprov på vad vi i panelen diskuterat under året. Nu över till det svåra – att få ut något konkret av storslagna visioner – ett område där vi hoppas att ni, bästa ministrar, skall kunna hjälpa till.

Konkrete förslag

Miljø

Vi maa værne om vort miljø, og inspirere andre til at gøre det samme. For at Norden i fremtiden bliver verdens bedste sted for børn og unge, er det nødvendigt at erkende, at naturen og miljøet er afgørende for vores sundhed og velvære, og dermed en helt essentiel del af velfærdssamfundet. Miljøproblemer kender ingen grænser, derfor er det også vores opgave i de nordiske lande fortsat at gå forrest for at inspirere og påvirke andre lande til at arbejde for at passe på vores fælles natur.

Miljøet må sættes øverst på dagsordenen nu – se ud af vinduet, føl temperaturen! Vi vil ikke have sommer året rundt når vi når de seksti år.

Derfor foreslår vi:

- Miljøspørgsmålet skal mainstreames, således at vi tænker miljøbeskyttelse ind overalt, og ikke som et særskilt sektorområde. Alle politikområder skal gennemsyres af en økologisk tankegang – vi skal holde for øje at alle beslutninger vi træffer, må være miljømæssigt forsvarlige, også i det længste perspektiv.
- Vi vil kunne leve et svanemærket liv. Derfor må svanemærket markedsføres meget bedre, så vi øger efterspørgslen efter mærket. Vi vil at serviceydelser svanemærkes mye mere – vi vil bo på svanemærkede hoteller, få svanemærkede hårklipninger og svanemærkede håndværkere. Vi kan ikke alene gøre en forskel for vort miljø og vores unike nordiske natur, men vil også kunne sende et stærkt signal om Norden som foregangslande. Miljøbeskyttelse kan være en voksende nordisk eksportsucces.

Mobilitet

Vi må nedbryde grænserne mellem de nordiske lande. De nordiske lande er gode hver for sig. Men vi er bedre tilsammen. Derfor er det også vigtigt, at der er så nemt som muligt at bevæge sig rundt i Norden – så vi kan lade os inspirere og udfordre af hinanden. Det nordiske fællesskab er kun så stærkt som vi, dets borgere, gør det til, så det er problematisk når tåbelige praktiske barrierer kommer i vejen for mobiliteten og fleksibiliteten blandt studerende og arbejdsmarkedets parter.

Derfor foreslår vi:

- Et fælles personnummersystem, så vi mindsker det papirhelvede som blandt andet lægebesøg, banksager og studieindskrivning i dag er forbundet med, hvis det foregår i et andet nordisk land end hjemlandet. Det kan ikke være rigtigt, at en person som flytter fra Island til Norge må vente i ugevis på at få det nye personnummer som er krævet for at åbne bankkonto, få kreditkort eller søge arbejde. Det er da naturligt at alle nordboere skal kunne bruge sit personnummer i hele Norden – derfor må vi gøre personnumrene mere 'kompatible'.
- En lignende problemstilling ser vi hvad angår økonomiske forhold. Vi ser det som et stort problem at eksempelvis transaktionsomkostningerne for pengeoverførsler er dyrere mellem de nordiske lande end mellem EU-medlemslande. Det forringer virksomhedernes muligheder for at udvikle sig i hele Norden, og virker enda stærkt incitamentsforringende for de som kunne ønske at arbejde i et andet nordisk land, hvis ikke begge de pågældende lande er EU-medlemmer – transaktionsomkostningerne skal væk!

Bevistgöring

Vor samfundsmodels fortsatte succes kræver viden og debat. Norden er et vældig godt sted for børn og unge. Men deraf følger også to implikationer; for det første, så må vi ikke bare tage vore gode vilkår for givet. Humlebiene bliver ikke bare ved med flyve af sig selv – Vi må være bevidste om hvorfra vores succes kommer, og hvad vi må gøre for at opretholde og ikke mindst udvikle den. Vi må uddanne hinanden og diskutere med hinanden. For det andet, så følger der også et ansvar med de nordiske landes position. Et ansvar for at være noget for andre, og for

også at vende blikket mod de steder i verden hvor man ikke har det så godt som vi. Vi vil bevidstgøre unge i og udenfor Norden om, hvad Norden og den nordiske velfærdsmodel er, og engagere dem i diskussionen om denne vores ganske særlige samfundsmodel.

Derfor foreslår vi:

- Uddan velfærdsambassadører, sådan som vi har gjort det i panelet. En velfærdsambassadør er et ungt menneske i gymnasie-alderen, som har til opgave at formidle viden om vores nordiske velfærdsmodel og diskussion af den i sit lokalmiljø, eksempelvis ved at holde oplæg for de ældste klasser i folkeskolen. Hvis I fortsætter uddannelsen af velfærdsambassadører, vil diskussionen om vor særlige velfærdsmodel sprede sig som ringe i vandet, i alle lande og alle lokalsamfund i Norden. – og netop dette er forudsætning nummer ét for at bevare vores vinderposition i fremtiden.
- Gør brug af vores velferdsvilla (www.velferdsvillaen.org), og utbyg den til en velfærdsby, med forskelligt fokus i forskellige dele af byen. Herigennem formidles viden om og diskussion af vor velfærdsmodel, i øjenhøjde med de unge. Sitet skal henvende sig til unge både i og udenfor de nordiske lande, og bør have form som en nordisk ungdomsportal, så den indeholder alt hvad der er værd at vide om Norden for unge – Hallo Norden, Nordjobb, Valhalla og lignende sider bør være tilgængelige herfra, så at vi gør det nemt at erhverve sig viden om Norden, fra ét udgangspunkt på nettet.

Sluttord

Et hovedfokus i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd har vært den nordiske velferdsmodellen og denne samfunnsmodellens muligheter og utfordringer i fremtiden.

Tanken bak opprettelsen av et nordisk ungdomspanel var at man i en diskusjon omkring velferdsstatens fremtid også må invitere den oppvoksende generasjon.

Oppgaven panelet fikk var å komme med synspunkter på hvordan fremtidens nordiske velferdssamfunn kan og bør se ut, og hvordan Nordisk Ministerråd kan leve opp til sin visjon om at "Norden skal være ver-

dens beste sted for barn og unge”. Det er ingen enkel oppgave panelet har stått overfor!

Som denne rapporten forsøker å illustrere, har panelet har løst sitt oppdrag på en kreativ og god måte og i henhold til deres mandat. Deres engasjement var stort, deres budskap ble presentert på en forfriskende måte og de våget å bruke utradisjonelle virkemidler. Panelet har gjennom året ført bred dialog med ungdom og ungdomsgrupper i hele Norden, både gjennom direkte møter og gjennom bruk av virkemidler som Internett og film. Panelet har samarbeidet godt med andre nordiske organ som Ungdommens Nordiske Råd (UNR) og Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK).

De nordiske landene har lange tradisjoner for å legge til rette for barn og unges deltakelse og innflytelse, slik denne rettigheten er nedfelt i FNs barnekonvensjon. Vi har mye å være stolte av, men mye kan også bli bedre. Derfor mener er det riktig og viktig å prøve ut nye metoder og prosesser for ungdoms deltakelse, slik Nordisk Ungdomspanel er et eksempel på.

Nordisk Ungdomspanel har vært en spennende måte å legge til rette for at ungdom skal kunne delta og øve innflytelse. Panelet har utgjort et nyttig supplement til de etablerte strukturer for ungdomsmedvirkning på nordisk plan. En viktig erfaring er at deres engasjement strakte seg langt utover det som til vanlig defineres som saker som ”angår ungdom”. En konklusjon man kan trekke av dette arbeidet er at ungdom gjerne vil delta i diskusjoner over et bredt spekter av saksområder, bare vi husker å invitere dem og legger til rette for en god dialog.

Vedlegg

Sang

Sangen er utarbeidet på workshop under Ungdommens velferdstoppmøte i Danmark 24.–26. november 2006:

Det er bra at være ung

I Denmark har de fester
På island har de hester
Så joijker alle Samer
Både mænd og damer

De er bra at være ung
De er bra at være ung
De er bra at være ung
I Norden

Från Finland kommer Lordi
Dom er inte dårlig
Grønlendinger kører slæder
Kjøttbullar svenske æder

De er bra at være ung
De er bra at være ung
De er bra at være ung
I Norden

På hyttetur i Norge
Førsvinder alle sorger
I Færoyar alle danser
Ålænninger binder kranser

De er bra at være ung
De er bra at være ung
De er bra at være ung
I Norden

Hva skjer så med fremtiden
Hva hender med kærleken
Du kenner inge menniskor
Du elsker bare komputer

De er bra at være ung
De er bra at være ung
De er bra at være ung
I Norden

Tekst og melodi: Inga Audbjørg Kristjansdottir

Tale

Tale utviklet på en av workshopene under Ungdommens velferdstoppmøte, Danmark 24.–26. november 2006:

Jeg er Kristian Hoff Andersen og jeg er velferdsambassadør. Dette brevet er skrevet på vegne av Nordens Unge representert ved Ungdommens velferds toppmøte.

Jeg vil nå fortelle om våre meninger om velferd i Norden.

Det nordiske velferdssystemet bygger på sosial sikkerhet. Om du for eksempel blir utsatt for en ulykke, så hjelper staten deg med penger, som staten igjen har fått ved å kreve høyere skatter. Den sosiale sikkerheten gjør det mulig for dem som har lite penger å delta i samfunnets velferd.

Tre viktige grunnpilarer i den nordiske velferdsmodellen er disse:

- Om du blir arbeidsløs eller ufør, får du penger inn til du får en ny jobb. Dette er viktig fordi den sosiale sikkerheten er et nødvendig supplement til vår kapitalistiske økonomi.
- Om du får barn som har en uvanlig sykdom og trenger dyr medisin, betaler staten en stor del av dette. Det er viktig fordi det ikke er ens egen feil at man er syk. Alle skal ha de samme mulighetene til å ha et godt liv.
- Alle skal ha samme mulighet til å utdanne seg, uavhengig av deres foreldres økonomi. Jeg ser blant mine medstudenter en tendens til at barn med høyt utdannede foreldre lykkes bedre og får høyere utdanning. Dette må det bli en slutt på! Høyere utdannings skal være tilgjengelig for alle.

Det finnes mange problemer og mange løsninger. Vi som er unge mener at vi har mange av disse løsningene. Derfor skal vi unge alltid involveres i beslutningsprosesser, for det er vi som er fremtiden.

Pressemelding fra Nordisk Ministerråd

08-12-2006

Ungdommeligt nordisk ministermøde

‘Det er bra at være ung i Norden’ sang Nordisk Ungdomspanel for de nordiske samarbejdsministre i København 8. december. De unge kom samtidig med bud på, hvordan Norden også om 20 år er verdens bedste sted for unge. Miljøet må prioriteres højest, det skal gøres let at bo og studere i nabolandene og velfærdssamfundet må udvikles.

Nordisk ungdomspanel synger for samarbejdsministrene.

Foto: Johannes Jansson/norden.org

Miljø, mobilitet og entusiasme omkring det nordiske samarbejde er tre af hovedudfordringerne de unge gav videre til de nordiske samarbejdsministre. Entusiasmen var tydeligt til stede i Nordisk Ungdomspanels præsentation. Ministrene fik julegaver og en prøve på den nye hjemmeside www.velferdsvillaen.org. Det er et interaktivt ‘hus’, hvor man kan lære om forskellige sider af de nordiske samfund. Målgruppen for portalen er unge i alderen 13–16 år.

Tre unge fra Danmark, Finland og Island fortalte ministrene, hvordan de ønsker sig fremtiden. Miljøbeskyttelse er så vigtig, at det må gennemsyre alle politikområder. Det skal ikke være sommer året rundt. I Norden har vi råd til at satse på miljøet - og samtidig kan miljøbeskyttelse blive en eksportvare. Når det gælder lettere mulighed for mobilitet, så er det vigtigt det også gælder for folk med baggrund udenfor Norden. Ved en hurtig rundspørge havde Ungdomspanelet oplevet, at folk med ikke nordisk baggrund følte sig mindre nordiske.

Den norske samarbejdsminister Heidi Grande Røys var glad for præsentationen på det sidste ministermøde under norsk formandskab. Fra nytår overtager Finland formandskabet for Nordisk Ministerråd. Det nordiske velfærdssamfunds fremtid har været et af hovedtemaerne i år. Et

andet har været nordområderne, der ifølge Heidi Grande Røys er væsentlige ikke bare for Norge men for hele Norden. Selv blev hun som ny minister næsten kastet ind i formandskabet, men samlet set er hun fornøjet med det norske formandskabs år.